

РЕШЕНИЕ

«14 » июль 2018ел

КАРАР

№ 50-2

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районның
Шәмәк авыл жирлегендә бюджет процессы
турындағы нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе hәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Буа муниципаль районның Шәмәк авыл жирлеге Советы нигезендә

КАРАР КАБУЛ ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Буа муниципаль районның Шәмәк авыл жирлегендә бюджет процессы турындағы нигезләмәне расларга (Күшымта).
2. Әлеге карап Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) басылып чыккан мизгелдән законлы көченә көрә, шулай ук Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре Порталында Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә (<http://buinsk.tatarstan.ru>) урнаштырыла.
3. Әлеге каарның үтәлешен тикшереп торуны үз өстемдә калдырам.

Буа муниципаль районның Шәмәк
авыл жирлеге башлығы

Е.А. Савельев

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районның
Шәмәк авыл жирлегендә бюджет процессы
турындагы нигезләмә

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Бюджет процессының хокукый нигезе

1. Элеге Нигезләмә Россия Федерациясенең бюджет законнары, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Буа муниципаль районның Шәмәк авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә эшләнде., шулай ук Татарстан Республикасы Буа муниципаль районның Шәмәк авыл жирлеге муниципаль берәмлекенең башка муниципаль хокукый актлары белән бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында аның үтәлешен төзү, карау, раслау, үтәү һәм контролльдә тоту барышында, шулай ук муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру һәм муниципаль бурыч белән идарә итү процессында (алга таба-муниципаль берәмлек) барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала.

2. Элеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшөнчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексы билгеләгән мәгънәләрендә кулланыла.

2 статья. Муниципаль берәмлек бюджетының хокукый рәвеше

1. Муниципаль берәмлек бюджеты (алга таба - бюджет) һәм аның үтәлеше турында хисап Татарстан Республикасы Буа муниципаль районның Шәмәк авыл жирлеге Советы (алга таба - Совет) каары формасында эшләнә һәм расланы.

2. Бюджет турындагы каар билгеләнгән тәртиптә имзаланганнын соң 10 көннән дә сонга калмычча рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

3 статья. Россия Федерациисе бюджет классификациясен куллану

1. Бюджетка караган өлештә Россия Федерациисе бюджет классификациясен куллану тәртибен билгеләү, детальләштерү һәм билгеләү бюджет вәкаләтләренә керә.

2. «Буа муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы» МКУ (алга таба - районның финанс-бюджет палатасы) төп администраторлары жирле үзидарә органнары һәм (яисә) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган керем төрләре буенча подваллар кодлары исемлеген раслый.

3. Районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан бюджетның максатчан маддәләре исемлеге һәм кодлары билгеләнә.

Бюджеттан бирелә торган максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар исәбеннән финанслар белән тәэмин ителә торган бюджет чыгымнарының максатчан статьялары исемлеген һәм кодларын билгеләү тәртибе районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4 статья. Бюджет процессының принциплары һәм этаплары

1. Муниципаль берәмлектәге бюджет процессы Россия Федерациисе Бюджет кодексында билгеләнгән Россия Федерациисе бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Бюджет процессының төп этаплары тубәндәгеләр:

- бюджет проектын төзү;

- бюджетны карау hэм раслау;
- бюджетны үтэү;
- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

5 статья. Бюджет процессында катнашучылар hэм аларның бюджет вәкаләтләре

1. Бюджет процессында тубәндәгеләр катнаша:

1) Буа муниципаль районның Шәмәк авыл жирлеге башлыгы (алга таба - Башлык);

2) Совет;

3) Буа муниципаль районның Шәмәк авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба - Башкарма комитет);

4) районның финанс-бюджет палатасы;

5) «Буа муниципаль районның контроль-хисап палатасы» МКУ (алга таба - районның контроль-хисап палатасы);

6) бюджет акчаларының баш бүлүчеләре (бүлүчеләре);

7) бюджет керемнәренең баш администраторлары (администраторлары);

8) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары);

9) бюджет акчаларын алучылар.

2. Совет үз утырышларында, Советның эшче төркемнәрендә бюджет үтәлешенең аерым мәсьәләләрен үз утырышларында, комиссияләр утырышларында, Совет утырышларында, депутатлар гарызнамәләре белән бәйле рәвештә тикшерү барышында тышкы муниципаль финанс контроле органнарының хокукий статусын төзи hэм билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе субъектларының hэм муниципаль берәмлекләрнең исәп-хисап органнарын оештыруның hэм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актлары, Татарстан Республикасы Уставы (алга таба - Буа муниципаль района) нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Советка Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясенең hэм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актлары белән билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча аның компетенциясе чикләрендә, аның вәкаләтләрен тәэмин итү өчен, барлык кирәkle мәгълүмат Башкарма комитет тарафыннан тапшырылырга тиеш.

3. Башкарма комитет бюджет проектын төзүне тәэмин итә, аны кирәkle документлар hэм материаллар белән Советны раслауга кертә, бюджетара трансферларны булу методикасын hэм (яисә) тәртибен эшли hэм раслый, бюджет үтәлешен hэм бюджет хисаплылыгын төзүне тәэмин итә, бюджет үтәлеше турында хисапны Совет раславына тапшыра, муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра, hэм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актлар.

4. Районның финанс-бюджет палатасы бюджет проектын төзи, аны советка керту өчен кирәkle документлар hэм материаллар белән тапшыра, бюджет үтәлешен оештыра, бюджет хисаплылыгын төзү тәртибен билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, элеге Нигезләмәдә hэм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

5. Районның контроль-хисап палатасы тубәндәгә бюджет вәкаләтләрен башкара::

жирле бюджет үтәлешен контрольдә тоту;

жирле бюджет проектларына экспертиза;

жирле бюджет үтәлеше турында еллык хисапны тышкы тикшерү;

жирле бюджет акчаларын, шулай ук Россия Федерациясе законнарында каралган башка чыганаклардан жирле бюджет тарафыннан алына торган акчаларның законлылыгына, нәтижәлелегенә (нәтижәлелегенә hэм экономиялелегенә) контрольлек итүне оештыру hэм гамәлгә ашыру;

муниципаль милектә булган мөлкәт, шул исәптән интеллектуаль эшчәнлек нәтижәләре hэм

муниципаль берәмлеккә караган индивидуализация чаралары белән идарә итүнең һәм аның белән эш итүнең билгеләнгән тәртибен үтәүне контролльдә тоту;

җирле бюджет акчалары исәбеннән салым һәм башка ташламалар һәм өстенлекләр биrudен нәтижәлелеген бәяләү, шулай ук муниципаль гарантияләр һәм поручительстволар биrudен законлылыгын бәяләү, шулай ук юридик затлар һәм шәхси эшкуарлар тарафыннан жирле бюджет һәм муниципаль милектәге мөлкәт акчалары исәбеннән башкарыла торган алыш-бирешләр буенча башка ысуулар белән йөкләмәләрне үтәүне тәэммин итүнең законлылыгын бәяләү;

муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләренә кагылышлы өлешендә, шулай ук муниципаль программаларга кагылышлы өлешендә муниципаль хокукий актлар проектларына (финанс-икътисадый нигезләмәләрнең нигезлелеген дә кертеп) финанс-икътисадый экспертиза;

муниципаль берәмлектә бюджет процессын анализлау һәм аны камилләштерүгә юнәлдерелгән тәкъдимнәр әзерләү;

җирле бюджетның үтәлеше турында мәгълүмат әзерләү, үткәрелгән контроль һәм экспертиз-аналитик чаралар нәтижәләре турында мәгълүмат әзерләү һәм мондый мәгълүматны муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органына һәм муниципаль берәмлек башлыгына тапшыру;

коррупциягә каршы торуга юнәлдерелгән чараларда катнашу;

Буа муниципаль районы составына керүче жирлекләр бюджетларына кергән Буа муниципаль районы бюджеты акчаларын куллануның законлылыгына, нәтижәлелегенә (нәтижәлелегенә) контролльдә тоту;

тышкы муниципаль финанс контроле өлкәсендә федераль законнарда, Россия Федерациясе субъекты законнарында, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы уставында һәм норматив хокукий актларында билгеләнгән башка вәкаләтләр.

Район Контроль-хисап палатасының әлеге пунктта каралган бюджет вәкаләтләре «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенән гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федэраль законда билгеләнгән нигезләмәләрне үтәп гамәлгә ашырыла.

6. Бюджет акчаларын баш бүлүче:

расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижәлелеген, адреслылыгын һәм максатчан характеристын тәэммин итә;

үзенә буйсынган бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр исемлеген төзи;

расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм бюджет ассигнованиеләре чикләрендә үтәлергә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алыш бара;

бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыруны гамәлгә ашыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне тәшкил итә;

бюджет язмасын төзи, раслый һәм алыш бара, бюджет ассигнованиеләрен, ведомство карамагындагы бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр буенча бюджет йөкләмәләре лимитларын булә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

бюджет йөкләмәләре лимитларын Формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

жыелма бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

муниципаль беремнәр формалаштыра һәм раслый;

максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар, шулай ук әлеге кодекс белән билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләре, аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнен үтәлешен тәэммин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисабын формалаштыра;

муниципаль берәмлек исеменнән ача буйсынган бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча җавап бирә;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

7. Бюджет акчаларын бүлүче:

бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра;

бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство карамагындагы

бюджет средстволарын бұлұчеләргә һәм (яки) алучыларга бұлә һәм бюджетның тиешле өлешен үті;

бюджет акчаларын баш бұлұчегә бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр көртә;

максатчан билгеләнеше булған бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар, шулай ук әлеге кодекс белән билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләре, аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнәң үтәлешен тәэммин итә;

бюджет акчаларын тиешле баш бұлұче тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларын баш бұлұченең үз карамагындағы аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

8. Бюджет акчаларын алучы түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

бюджет сметасын төзи һәм башкара;

расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) башкара;

узенә каралған бюджет ассигнованиеләренең нәтижәлелеген, максатчан файдалануын тәэммин итә;

бюджет язмаларын үзгәрту буенча тәкъдимнәрне баш күрсәтмә би्रүчегә (күрсәтмә бириүчегә) көртә;

бюджет исәбен алып бара (бюджет исәбен алып баруны тәэммин итә);

бюджет хисабын төзи (бюджет хисаплылығын булдыруны тәэммин итә) һәм бюджет акчаларын алучының тиешле баш күрсәтмә бириүчегә (күрсәтмә бириүчегә) бюджет хисаплылығын тапшыра;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торған муниципаль хокукий актларда кабул ителгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

9. Бюджет керемнәренең баш администраторы:

ана буйсынган бюджет керемнәренең администраторлары исемлеген төзи;

урта сроклы финанс планын һәм (яисә) бюджет проектын төзу өчен кирәkle белешмәләрне тапшыра;

касса планын төзу һәм алып бару өчен белешмәләр бирә;

бюджет керемнәренең баш администраторын формалаштыра һәм бюджет хисабын тапшыра;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганаклары исемлеге нигезендә үzlәренә беркетелгән керем чыганаклары буенча бюджет керемнәре чыганаклары реестрын алып бара;

Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән мондый методикага карата гомуми таләпләр нигезендә бюджетка керемнәр керүне фаразлау методикасын раслый;

әлеге Кодекста һәм аның нигезендә кабул ителә торған, бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торған норматив хокукий актларда (муниципаль хокукий актларда) билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

10. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы:

ана буйсынучы администраторлар исемлеген бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын төзи;

бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәр һәм түләүләр планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын каплау өчен билгеләнгән ассигнованиеләрдән файдалануның адреслылығын һәм максатчан характеристын тәэммин итә;

бюджет ассигнованиеләрен бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының ведомство администраторлары буенча бұлә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының бюджет хисабын төзи

Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага гомуми таләпләр нигезендә бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәрне фаразлау методикасын раслый;

бюджет ассигнованиеләренең нигезләмәләрен тәшкіл итә.

11. Бюджет чарапарын баш идарәченең (күрсәтмә бириүченең) бюджет керемнәренең, бюджет керемнәренең баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре эчке финанс

контролен гамәлгә ашыру һәм эчке финанс аудитын финанслау чыганакларының бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

6 статья. Бюджет керемнәре

1. Бюджет керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациясе законнары һәм башка мәжбүри түләүләр турындагы законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм салымнар һәм жыемнар турында Татарстан Республикасы законнары, Салымнар һәм жыемнар турындагы Советның норматив-хокукый актлары нигезендә төзелә.

2. Жирле салымнар турында карап, Совет каарларына үзгәрешләр керту хакында жирле бюджетларның керемнәрен үзгәртүгә кiterә торган, чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган каарлар чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карап проекты кертелгәнче 7 көннән дә соңга калмычка кабул ителергә тиеш.

7 статья. Бюджет чыгымнары

1. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары чыгымнарын формалаштыру дәүләт хакимиятенең федераль органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнары һәм жирле үзидарә органнарының вәкаләтләрен чикләүгә бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, аларны үтәү Россия Федерациясе законнары, халыкара һәм башка килешүләр һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) тиешле бюджетлар акчалары исәбеннән башкарылырга тиеш.

8 статья. Резерв фонды

1. Бюджетның чыгым өлешендә Башкарма комитетның резерв фондын булдыру күздә тотыла.

2. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының чыгым өлешендә закон чыгару (вәкиллекле) органнарының һәм закон чыгару (вәкиллекле) органнары депутатларының резерв фонdlарын булдыру тыела.

3. Башкарма комитетның резерв фонды күләме тиешле бюджетлар турындагы законнар (каарлар) белән билгеләнә һәм күрсәтелгән законнар (каарлар) белән расланган чыгымнарының гомуми күләмнән 3 проценттан артмаска тиеш.

4. Башкарма комитетның резерв фонды акчалары көтөлмәгән чыгымнары финанс яғыннан тәэммин итүгә, шул исәптән авария-торгызы эшләрен һәм табигый бәла-казалар һәм башка гадәттән тыш хәлләр нәтижәләрен бетерүгә бәйле башка чарапларны үткәрүгә, шулай ук әлеге статьяның 6 пунктында күрсәтелгән тәртиптә караплан башка чарапларга жибәрелә.

5. Башкарма комитетның Резерв Фондының жирле бюджет составында караплан бюджет ассигнованиеләре Башкарма комитет карапы буенча файдаланыла.

6. Башкарма комитетның Резерв Фондының жирле бюджет составында караплан бюджет ассигнованиеләрен куллану тәртибе башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

7. Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындагы хисап тиешле бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапка қушымта итеп бирелә.

10 статья. Бюджетта караплан чыгымнарын гамәлгә ашыру

1. Эгәр чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләре буенча чыгым йөкләмәләрен арттыруны яисә аның кабул ителгәнчегә кадәр бер генә гавами-хокукый берәмlek тарафыннан үтәлмәгән чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кертуне күздә тоткан муниципаль хокукый акт кабул ителсә, күрсәтелгән муниципаль хокукый акт чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен үтәү чыганакларын һәм тәртибен, шул исәптән кирәк очракта, финанс ресурсларын Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетларына тапшыру тәртибен билгели торган нормалар булырга тиеш.

2. Чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кабул итүгә бюджет ассигнованиеләре бүләп бирү яисә чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыру, бюджет турындагы карапга тиешле бюджет ассигнованиеләрен керту шарты белән йә агымдагы финанс елында, тиешле бюджет турындагы Совет карапына тиешле үзгәрешләр керткәннән соң

hэм бюджет чыгымнарының аерым статьялары буенча бюджет ассигнованиелэрे кыскартылганда гына, Чираттагы финанс елы башыннан гына гамәлгэ ашырылырга мөмкин.

11 статья. Чыгым йөклөмәләре

1. Муниципаль берәмлекнең чыгым йөклөмәләре нәтиҗәдә барлыкка килә:

жирле әһәмияттәге мәсьәләләр hэм федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнары хәл итәргә хокуклы башка мәсьәләләр буенча муниципаль хокукий актлар кабул итү, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча муниципаль берәмлек (муниципаль берәмлек исеменнән) шартнамәләр (килешүләр) төзү;

жирле үзидарә органнары тарафыннан аларга тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгэ ашырганда муниципаль хокукий актлар кабул итү;

муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан муниципаль берәмлек исеменнән шартнамәләр (килешүләр) төзү.

2. Муниципаль берәмлекнең әлеге статьяның 1 өлешендәгэ 1, 3 пунктларында күрсәтелгән чыгым йөклөмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә hэм үз керемнәре hэм тиешле жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары исәбенә үтәлә.

3. Муниципаль берәмлекнең әлеге статьяның 1 өлешендәгэ 2 пунктында күрсәтелгән чыгым йөклөмәләре федераль законнар (Россия Федерациясе субъекты законнары) нигезендә жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукий актлары белән билгеләнә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган тәртиптә жирле бюджетларга бирелә торган Россия Федерациясе субъекты бюджетыннан субвенцияләр исәбеннән hэм чикләрендә үтәлә.

Муниципаль берәмлектә тиешле субвенцияләрне исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар арттырылган очракта, муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йөклөмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәkle өстәмә чыгымнарны финанс белән тәэммин итү үз керемнәре hэм жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары исәбеннән гамәлгэ ашырыла.

3.1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча муниципаль районнарның hэм шәһәр, авыл жирлекләренең жирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүләр нигезендә аларга тапшырылган жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча шәһәр, авыл жирлекләренең жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен муниципаль районнарның жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгэ ашыруга яисә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча муниципаль районнарның жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен шәһәр, авыл жирлекләренең жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгэ ашыруга бәйле чыгым йөклөмәләре муниципаль районнарның hэм шәһәр, авыл жирлекләренең жирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүләр нигезендә аларга тапшырылган муниципаль районнарның hэм шәһәр, авыл жирлекләренең жирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүләр нигезендә тиешле жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукий актлары белән күрсәтелгән килешүләр нигезендә билгеләнә, әлеге Кодексның 142_4 hэм 142_5 статьяларында каралган тәртиптә бирелә торган тиешле жирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар исәбенә hэм чикләрендә үтәлә.

Муниципаль берәмлектә тиешле бюджетара трансфертларны исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар арткан очракта, муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йөклөмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәkle өстәмә чыгымнарны финанс белән тәэммин итү күрсәтелгән муниципаль берәмлекнең жирле бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары исәбенә гамәлгэ ашырыла.

4. Жирле үзидарә органнары, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән таләпләрне үтәп, үз вәкаләтләрен дайми нигездә гамәлгэ ашыручы депутатларга, жирле үзидаренең сайланулы вазыйфаи затларына, муниципаль хезмәткәрләргә, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренә хезмәт өчен түләү күләмнәрен hэм шартларын мөстәкыйль билгели.

5. Жирле үзидарә органнары федераль дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөклөмәләрен, федераль законнарда, Россия Федерациясе субъектлары законнарында билгеләнгән очраклардан тыш, билгеләргә hэм үтәргә хокуклы түгел.

Жирле үзидарә органнары башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кермәгән hэм федераль законнар hэм Россия Федерациясе субъектлары законнары белән аларның компетенциясенән төшереп калдырылмаган

мәсъэләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен бары тик үз финанс акчалары булганда гына (бюджетара трансферлардан тыш) билгеләргә һәм үтәргә хокуклы.

12 статья. Бюджет кытлығы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына бюджет кытлығы, әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән чикләүләрне үтәп, бюджет турында Совет каары белән билгеләнә.

2. Бюджет кытлығы, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган қуләмен исәпкә алмыйча, бюджет керемнәренең расланган еллық гомуми қуләменең 10 проценттан артмаска тиеш.

Буа муниципаль районы муниципаль берәмлегенә карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында каралган чаралар гамәлгә ашырылган очракта, бюджет кытлығы, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яисә) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган қуләмен исәпкә алмыйча, бюджет керемнәренең расланган еллық гомуми қуләменең 5 процентыннан артмаска тиеш.

Муниципаль берәмлек милкендә булган акцияләрне сатудан һәм капиталда катнашуның башка рәвешләреннән керемнәренең жирле бюджет кытлығын финанслау чыганаклары составында бюджет турында Совет каары белән расланган һәм (яисә) жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимү очрагында жирле бюджет кытлығы әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләрне узып китәргә һәм жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны киметергә мөмкин.

3. Бюджет үтәлеше турында еллық хисап құрсәткечләре буенча барлыкка килгән бюджет дефициты әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән чикләүләрнең туры килергә тиеш.

Чираттагы финанс елының 1 гыйнварына кадәр, бюджет кытлығын финанслау чыганаклары составында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бюджетка бирелгән һәм түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма расланган очракта, бюджет дефициты әлеге статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләрне құрсәтелгән аерма чикләреннән артып китәргә мөмкин.

13 статья. Бюджет кредитлары

1. Бюджет кредитлары Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына, юридик затларга Россия Федерациясе бюджет кодексы нигезендә һәм Совет каары белән билгеләнгән тәртиптә, шулай ук бюджет турындагы Совет каары белән каралган шартларда һәм чикләрдә бирелә.

14 статья. Бюджет кытлығын финанслау чыганаклары

1. Бюджет кытлығын эчке финанслау чыганаклары составына түбәндәгеләр керә:

1) номиналь бәясе Россия Федерациясе валютасында құрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазыләрне урнаштырудан кергән чаралар һәм аларны каплауга юнәлдерелгән чаралар арасында аерма;

2) кредит оешмаларының алынган һәм кире кайтарылган кредитлары арасындагы аерма Россия Федерациясе валютасында;

3) Россия Федерациясе валютасында алынган һәм түләнгән бюджет кредитлары арасында Россия Федерациясе бюджет системасының бюджетларга бүленә торган бюджетлары арасындагы аерма;

4) Россия Федерациясеннән чит ил валютасында алынган һәм максатчан чит ил кредитларыннан (алынмалардан) файдалану қысаларында бирелгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

5) тиешле финанс елы дәвамында бюджет чараларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәртү;

6) бюджет кытлығын эчке финанслауның бүтән чыганаклары.

2. Бюджет кытлығын эчке финанслауның бүтән чыганаклары составына кертелә:

1) муниципаль милектә булган акцияләр сатудан һәм капиталда катнашуның башка рәвешләреннән керемнәр;

2) бюджет чаралары буенча курс аермасы;

3) муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокуку барлыкка килүгә китерсә йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокуку гарантка бирелүгә бәйле булса, Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләрне үтәүгә жибәрелә торган акчалар күләмө;

4) муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокуку барлыкка килүгә китерсә, максатчан чит ил кредитларын (бурыч алуларын) файдалану кысаларында Россия Федерациясе тарафыннан бирелгән чит ил валютасында муниципаль гарантияләрне үтәүгә жибәрелә торган акчалар күләмө;;

5) Россия Федерациясе валютасында бүтән бурыч йөкләмәләрен түләүгә жибәрелә торган акчалар күләмө;

6) юридик затларга бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм юридик затларга Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма;

7) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма.;

8) жирле бюджет акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счеттан күчерелгән акчалар белән жирле бюджет акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетка күчерелгән акчалар белән жирле бюджет акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетка күчерелгән акчалар арасындагы аерма.

Агымдагы финанс елы башына жирле бюджет акчаларының калган өлешләре муниципаль юл фондының хисап финанс елында файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре күләмендә агымдагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга, шулай ук муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының хокукий акты белән билгеләнә торган күләмдә юнәлдерелә , агымдагы финанс елында вакытлыча касса өзеклекләрен каплауга һәм муниципаль берәмлек исеменнән товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль контрактлар төзү өчен төзелгән муниципаль контрактлар, хисап финанс елында әлеге муниципаль контрактлар шартлары нигезендә түләнергә тиешле хезмәтләр күрсәтүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыруга, хисап финанс елында субсидияләр алучыларның акчалата йөкләмәләрен түләү өчен кирәkle сумма чикләрендә бирелгән юридик затларга субсидияләр бирүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыруга юнәлдерелергә мөмкин., күрсәтелгән субсидияләр күрсәтелгән субсидияләрне финанс белән тәэмин итү чыганагы булып тора, күрсәтелгән максатларга файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләренең калган суммасыннан артмаган күләмдә, жирле бюджет турында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карапында каралган очракларда.

Жирле бюджет акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта калган акчалар белән идарә итү операцияләре составына муниципаль берәмлек һәм Федераль казначылыкның территориаль органнарында яки муниципаль берәмлекнең финанс органында, Россия Федерациясе законнары нигезендә, шәхси счетлары ачылган оешмаларның акчаларын жәлеп итү һәм кире кайтару кертелә.

15 статья. Муниципаль бурыч алулар һәм муниципаль бурыч

1. Муниципаль бурыч алулар дигэндә Россия Федерациясе валютасында эчке базарда урнашкан муниципаль берәмлек исеменнән кыйммәтле кәгазьләр чыгару юлы белән гамәлгә ашырыла торган муниципаль бурыч алулар һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан бюджетка жәлеп итеп торган кредитлар анлашыла, алар буенча муниципаль бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

Россия Федерациясе валютасында Россия Федерациясеннән читтә бурыч алулар рөхсәт ителми.

Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокуку Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Устав нигезендә муниципаль берәмлек исеменнән Башкарма комитетка бирелә.

Агымдагы финанс елында бурыч алуларның иң чик күләме, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 104 һәм 104.1 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алыш, агымдагы финанс елында бюджет кытлыгын финанслауга һәм (яисә) бурыч йөкләмәләрен түләүгә юнәлдерелә торган суммадан артмаска тиеш.

2. Муниципаль бурыч - Муниципаль бурыч алулардан, өченче затлар йөклөмәләре буенча гарантияләрдән барлыкка килә торган йөклөмәләр, Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән бурыч йөклөмәләре төрләре нигезендә Буа муниципаль районы тарафыннан үз өстенә алган башка йөклөмәләр.

3. Муниципаль бурыч структурасы Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән бурыч йөклөмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч йөклөмәләре төркемлегеннән гыйбарәт.

Бурыч йөклөмәләре йөклөмәләр рәвешендә булырга мөмкин.:

муниципаль кыйммәтле кәгазыләргә (муниципаль кыйммәтле кәгазыләргә);

Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары

кредит оешмаларыннан алынган кредитлар;

(муниципаль гарантияләргә).

Бурыч йөклөмәләре кыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртacha сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан алтып 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

4. Муниципаль бурычның иң чик күләме кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яисә) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, бюджет керемнәренең гомуми еллык расланган күләменнән артмаска тиеш.

Буа муниципаль районына карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында карапланча аныкчыламаларны гамәлгә ашырган очракта, муниципаль бурычның иң чик күләме, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яисә) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, бюджет керемнәренең расланган гомуми еллык күләменең 50 проценттан артмаска тиеш.

Чираттагы финанс елының 1 гыйнварына кадәр муниципаль бурычның иң чик күләме агымдагы елының 1 гыйнварына бюджет кредитлары буенча муниципаль бурыч күләме чикләрендә һәм (яисә) бюджет турындагы карап белән агымдагы финанс елында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителе торган бюджет кредитлары кытлыгын финанслау чыганаклары составында әлеге кредитлар чикләрендә әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләрне узып китәргә мөмкин.

5. Чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль бурычка хезмәт күрсәту чыгымнары күләме, хисап финанс елында бюджет үтәлеше турындагы хисап курсәткечләре буенча расланган Хисап финанс елында һәм план чорында, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнары күләменнән тыш, бюджет чыгымнары күләменең 15 процентыннан артмаска тиеш.

16 статья. Муниципаль гарантияләрне бирү

1. Муниципаль берәмлек исеменнән муниципаль гарантияләр Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карапда курсәтелгән гарантияләрнең гомуми суммасы чикләрендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә таләпләре нигезендә Башкарма комитет тарафыннан бирелә.

2. Башкарма комитет муниципаль гарантияләр бирү турында, принципалның гарантия буенча йөклөмәләрне үтәү (өлешчә үтәү) йөзеннән Гарант тарафыннан түләнгән суммалар регресси тәртибендә гарантка түләү буенча мөмкин булачак йөклөмәләрен үтәүне тәэмин итү турында шартнамәләр төзи һәм муниципаль гарантияләр бирә.

Гарантия буенча йөклөмәләрне үтәү (өлешчә үтәү) йөзеннән Гарант тарафыннан түләнгән суммалар регресси тәртибендә принципал тарафыннан гарантка түләү тәртибе һәм сроклары Гарант белән принципал арасындагы шартнамә белән билгеләнә. Әлеге мәсьәләләр буенча якларның килешүе булмаганды, гарантның принципалга карата регресс таләпләрен канәгатьләндерү Гарант таләбендә курсәтелгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләрдән килеп чыга торган йөклөмәләрнең, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексының 104 статьясындагы 4 пункты нигезендә бирелгән чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләрнең гомуми суммасы муниципаль бурыч составына бурыч йөклөмәсе төре буларак кертелә.

Муниципаль гарантияне бирү һәм үтәү Муниципаль бурыч кенәгәсендә чагылдырылырга тиеш.

Бирелгән гарантияләрне исәпкә алу, муниципаль гарантияләр белән тәэмин ителгән

принципал йөклөмөләрен үтәү, шулай ук бүләп бирелгән муниципаль гарантияләр буенча Гарант түләүләрен гамәлгә ашыруны исәпкә алуны районның финанс-бюджет палатасы алыш бара.

16.1.статья. Юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләренә субсидияләрдән тыш), шәхси эшмәкәрләргә, физик затларга субсидияләр биры.

1. Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә, индивидуаль эшкуарларга, шулай ук товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүче физик затларга субсидияләр товарлар житештерү (сату) белән бәйле булмаган чыгымнарны каплау, Россия Федерациясе территориясенә үстерелгән виноградтан тыш, жиңел һәм мотоцикллардан, шәраб продуктларыннан тыш), эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтү белән бәйле чыгымнарны каплау максатларында түләүсез һәм кире кайтарылмый торган нигездә бирелә.

2. Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән, шулай ук әлеге статьяның 6 - 8 пунктларында күрсәтелгән субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшмәкәрләргә, шулай ук товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүче физик затларга субсидияләр бирелә:

1) федераль бюджеттан һәм Россия Федерациясенең бюджеттан тыш дәүләт фондлары бюджетларыннан - федераль бюджет турында Федераль законда, Россия Федерациясенең бюджеттан тыш дәүләт фондлары бюджетлары турындагы Федераль законнарда һәм алар нигезендә кабул ителә торган Россия Федерациясе Хөкүмәтенең норматив хокукий актларында яисә дәүләт хакимиятенең федераль органнары (федераль дәүләт органнары) вәкаләтле актларында каралган очракларда һәм тәртиптә;;

2) Россия Федерациясе субъекты бюджетыннан һәм бюджеттан тыш территориаль дәүләт фондлары бюджетларыннан - Россия Федерациясе субъекты бюджеты турында Россия Федерациясе субъекты законында, Россия Федерациясе субъектлары бюджетларында һәм алар нигезендә кабул ителә торган Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең югары башкарма органының норматив хокукий актларында яисә Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимияте органнарының вәкаләтле органнары актларында каралган очракларда һәм тәртиптә;

3) жирле бюджеттан - жирле бюджет турында муниципаль берәмлек Советы каарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган башкарма комитетның муниципаль хокукий актларында яки жирле узидарә вәкаләтле органнары актларында каралган очракларда һәм тәртиптә.

3. Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшмәкәрләргә, шулай ук товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүче физик затларга субсидияләр бирыне җайга салучы норматив хокукий актлар, муниципаль хокукий актлар Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләргә туры килергә һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләргә туры килергә тиеш.:

1) субсидияләр алу хокуына ия юридик затларны (муниципаль учреждениеләрдән тыш), индивидуаль эшкуарларны, физик затларны - товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләрне сайлап алу критерийлары һәм категорияләре;

2) субсидияләр биры максатлары, шартлары һәм тәртибе;

3) тиешле бюджетка субсидияләрне кире кайтару тәртибе, аларны биргәндә билгеләнгән шартлар бозылган очракта, тиешле бюджетка;

4) агымдагы финанс елында товарлар житештерү (сату), эшләр башкару, хезмәт күрсәтүләр белән бәйле чыгымнарны финанс яғыннан тәэмин итү максатларында бирелә торган субсидияләрнең (финанс яғыннан тәэмин итү чыганагы күрсәтелгән субсидияләр булган субсидия алучының акчалата йөкләмәләрен түләү өчен кирәклө сумма чикләрендә бирелгән субсидияләрдән тыш) калган субсидияләрне кире кайтару очраклары һәм тәртибе;;

5) субсидия бирә торган бюджет акчаларын баш бүлүче (булүче) һәм муниципаль финанс контроле органы тарафыннан аларны алучылар тарафыннан субсидияләр биры шартларын, максатларын һәм тәртибен үтәүне мәжбүри тикшерү турында нигезләмә.

3.1. Субсидия алучылар әлеге статьяда каралган шартлар бозылган очракта, тиешле акчалар әлеге статьяның 3 пунктында һәм 8 пунктындагы дүртенче абзацында каралган норматив хокукий актларда, муниципаль хокукий актларда билгеләнгән тәртиптә Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетына кире кайтарылырга тиеш.

4. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләр биргәндә, аларны биры турында шартнамәләргә (шартнамәләргә) һәм (яисә) норматив хокукий актларга, аларны бирыне җайга салучы муниципаль хокукий актларга һәм әлеге шартнамәләр (килешүләр) буенча йөкләмәләрне үтәү максатларында

төзелгэн шартнамэлэргэ (шартнамэлэргэ) кертелэ торган аларны бирунен мэжбүри шарты булып, шартнамэлэр (килешүлэр) буенча тээмин итучелэр (подрядчылар, башкаручылар) булган затларның һәм шулай ук шартнамэлэр (килешүлэр) буенча субсидияләр алучыларның ризалыгы тора., субсидияләр бирү (муниципаль унитар предприятиеләрдән, хужалык ширкәтләреннән һәм жәмғиятләрдән тыш) аларның устав (жыелма) капиталларында гавами-хокукий берәмлекләре катнашында, шулай ук андый ширкәтләр һәм жәмғиятләр һәм аларның устав (жыелма) капиталларында катнашында коммерция оешмалары катнашында) турындагы шартнамэлэр (килешүлэр) буенча йөкләмәләрне үтәү максатларында төзелгэн килешүләр (килешүлэр) буенча йөкләмәләрне үтәү максатларында, субсидияләр биргән бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) һәм алар тарафыннан дәүләт (муниципаль) финанс тикшерүе органнары тарафыннан, субсидияләр бирү максатлары һәм тәртибе.

4.1. Элеге статьяның 1 пунктында курсәтелгэн юридик затларга элеге статьяда каралган субсидияләр биргәндә, аларны бирунен мэжбүри шарты-товарларны житештерү (сату), эшләр башкару, хезмәтләр құрсәту һәм (яисә) норматив хокукий актларга, аларны бирунен жайга салучы муниципаль хокукий актларга, чит ил валютасының алынган акчалары исәбеннән сатып алуны тыю, операцияләрдән тыш, чит ил валютасы акчалары исәбеннән сатып алуны тыю., югары технологияле чит ил жиһазларын, чималын һәм комплектлау әйберләрен сатып алганда (жибәргәндә), шулай ук элеге акчаларны норматив хокукий актларда, курсәтелгэн юридик затларга субсидияләр бириүне жайга салучы муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка операцияләр максатларына ирешү белән бәйле рәвештә Россия Федерациясенең валюта законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

5. Элеге статьяда каралган субсидияләр федераль бюджеттан, Россия Федерациясе субъекты бюджетыннан, жирле бюджеттан муниципаль-хосусый партнерлык турындагы килешүләрдә, муниципаль-хосусый партнерлык турында Россия Федерациясе законнарында, концессион килешүләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә төзелгэн концессион килешүләр һәм шартлар нигезендә бирелергә мөмкин.

6. Бюджет турындагы каарда Россия Федерациясе Президенты, Россия Федерациясе Хөкүмәте, Россия Федерациясе субъектының югары вазыйфаи заты, Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы, Башкарма комитетның юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләрдән тыш), индивидуаль эшкуарларга, физик затларга субсидияләр рәвешендей, шул исәптән конкурс нигезендә бирелә торган грантлар бириүгә бюджет ассигнованиеләре кааралырга мөмкин.

Күрсәтелгэн субсидияләрне федераль бюджеттан, Россия Федерациясе субъектлары бюджетларыннан, жирле бюджетлардан бириү тәртибе, әгәр элеге тәртип элеге пунктның беренче абзацында каралган каарлар белән билгеләнмәгән булса, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең, Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең югары башкарма органының норматив хокукий актлары, Башкарма комитетның муниципаль хокукий актлары белән билгеләнә.

7. Бюджет турында законда (каарда) федераль бюджеттан, Россия Федерациясе субъекты бюджетыннан, жирле бюджеттән акцияләренең (өлешләренең) 100 проценты Россия Федерациясе субъектыннан, Россия Федерациясе субъектыннан, муниципаль берәмлектән булган юридик затларга субсидияләр бириүгә, Күрсәтелгэн юридик затлар милкендә булган капиталь төзелеш объектларына капитал салуларны гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре кааралырга мөмкин., һәм (яки) алар тарафыннан күчемсез милек объектларын сатып алууга, алга таба мондый юридик затларның устав капиталларын Россия Федерациясе законнары нигезендә арттыру белән бәйле.

Элеге пунктның беренче абзацында каралган субсидияләр бириү турындагы каарлар федераль бюджеттән, Россия Федерациясе субъекты бюджетыннан, жирле бюджеттән Россия Федерациясе Хөкүмәтенең, Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы, Башкарма комитетның муниципаль хокукий актлары рәвешендей алар билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

Элеге пунктның беренче абзацында каралган субсидияләр бириү субсидия бирә торган бюджет акчаларын алучы һәм субсидия бирелә торган юридик зат арасында төзелгэн шартнамәгә (килешүгә) нигезендә гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгэн шартнамәгә (килешүгә) элеге пунктның беренче абзацында каралган субсидия бирелгән юридик затның дәүләт һәм муниципаль ихтияжларны тээмин итү очен товарлар, эшләр, хезмәт құрсәтүләр сатып алу өлкәсендей контракт системасы турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә алынган акчалар исәбеннән сатып алуны гамәлгә ашыру бурычын билгели торган нигезләмәләр, шулай ук хисап

финанс елында кулланылмаган субсидия калдыгын тиешле бюджетка кире кайтару турында нигезләмә (әлеге пунктның беренче абзацында каралган субсидиядән тыш) кертелергә тиеш., (икенче абзац 2013 елның 16 октябрендәге 79-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә) әгәр субсидия бирә торган бюджет акчаларын алучы әлеге пунктның дүртенче абзацында күрсәтелгән норматив хокукий (хокукий) актларда билгеләнгән тәртиптә әлеге акчалардан ағымдагы финанс елында субсидия бирү максатларында файдалануга ихтыяж болу турында карап кабул итөлмәсә.

Әлеге пункктта каралган субсидияләр бирү тәртибе, субсидияләр бирү турындагы шартнамәләргә (килешүләргә) таләпләрне дә кертеп, федераль бюджеттан, Россия Федерациясе субъекты бюджетыннан, жирле бюджеттан, субсидияләр бирү тәртибе, аларны бирү срокларына һәм шартларына карата таләпләрне дә кертеп, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен, Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенен югары башкарма органының норматив хокукий актлары, Башкарма комитетның муниципаль хокукий актлары белән билгеләнә.

8. Әлеге статьяның 1 һәм 8 пунктларында күрсәтелгән юридик затларга федераль бюджеттан, Россия Федерациясе субъекты бюджетыннан, жирле бюджеттан субсидияләр бирү турында шартнамәләр (килешүләр) төзү һәм муниципаль берәмлек исеменнән расланган бюджет йөкләмәләренен расланган лимитларының гамәлдә булу срокыннан артып киткән вакытка муниципаль берәмлек исеменнән концессион килешүләр төзү Россия Федерациясе Хөкүмәте, Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенен югары башкарма органы каарларында карап очрактарда гамәлгә ашырыла, Кабул итөлә торган тәртиптә Башкарма комитет.

2 бүлек. БЮДЖЕТ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ ҺӘМ КАРАУ

17 статья. Бюджет проектын төзү нигезләре

1. Бюджет проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү максатларында социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.

2. Жирле бюджет проекты муниципаль берәмлекнең жирле администрациясе билгеләгән тәртиптә әлеге Кодекс нигезендә һәм муниципаль берәмлек Советының муниципаль хокукий актлары таләпләрен үтәгән килеш кабул итөлә торган тәртиптә төзелә.

Муниципаль берәмлек бюджеты проекты, Россия Федерациясе субъекты бюджеты турындагы канундан тыш, муниципаль район бюджетларының муниципаль хокукий актлары нигезендә муниципаль берәмлек Советының муниципаль хокукий актлары нигезендә бер елга (чираттагы финанс елына) яисә өч елга (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бер елга яисә өч елга (чираттагы финанс елына һәм план чорына) раслана һәм раслана.

Жирле бюджет проекты чиratтагы финанс елына төзелгән һәм расланган очракта, башкарма комитет муниципаль берәмлекнең урта сроклы финанс планын эшли һәм раслый.

18 статья. Бюджет проектын төзү өчен кирәkle белешмәләр

1. Бюджет проектын үз вакытында һәм сыйфатлы итеп төзү максатларында финанс-бюджет палатасы кирәkle белешмәләрне башка финанс органнарыннан, шулай ук дәүләт хакимиятенен башка органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан алырга хокуклы.

2. Район бюджеты проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә Россия Федерациясе Президенты юлламасы нигезләмәләре;

Россия Федерациясенең бюджет, салым һәм таможня-тариф сәясәтенең төп юнәлешләре (Татарстан Республикасының бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре, муниципаль берәмлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре);

социаль-икътисадый үсеш фаразы;

озак сроклы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразы проекты);

дәүләт (муниципаль) программаларында (дәүләт (муниципаль) программалары проектларында, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектларында).";

19 статья. Социаль-икътисадый үсеш фаразы

1. Муниципаль берэмлекнен социаль-икътисадый үсеше фаразы кимендө өч елга эзерлэнэ.
2. Муниципаль берэмлекнен социаль-икътисадый үсеше фаразы ел саен башкарма комитеттә билгеләнгән тәртиптә эзерлэнэ.
  - 2.1. Муниципаль берэмлекнен социаль-икътисадый үсеше фаразы Буа муниципаль районы (шәһәр эче буленеше булган шәһәр округы) башкарма комитеты тарафыннан Буа муниципаль районы (шәһәр эчендәге район) башкарма комитеты һәм муниципаль берэмлекнен башкарма комитеты арасындагы килемештә нигезендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 154 статьясындагы 1 пунктының икенче абзацында билгеләнгән очрактан тыш, эшләнергә мөмкин.

3. Муниципаль берэмлекнен социаль-икътисадый үсеше фаразы закон чыгару (вәкиллекле) органына бюджет проектын керту турында карап кабул итү белән бер үк вакытта башкарма комитет тарафыннан хуплана.

4. Чираттагы финанс елына һәм план чорына социаль-икътисадый үсеше фаразы план чоры параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче ел параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Социаль-икътисадый үсеше фаразына анлатма язында фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән аларны фаразлана торган үзгәрешләрнең сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

5. Бюджет проектын төзү яисә карау барышында муниципаль берэмлекнен социаль-икътисадый үсеше фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

6. Муниципаль берэмлекнен социаль-икътисадый үсеше фаразын эшләү башкарма комитетның вәкаләтле органы (вазыйфаи заты) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

7. Элеге Кодексның 170_1 статьясы нигезендә озак сроклы чорга муниципаль берэмлекнен бюджет фаразын формалаштыру максатларында озак сроклы чорга социаль-икътисадый муниципаль берэмлекнен фаразы башкарма комитеттә билгеләнгән тәртиптә эзерлэнә.

20 статья. Муниципаль программалар

1. Муниципаль программалар башкарма комитет тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары башкарма комитет тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Муниципаль программаларны эшләү, күрсәтелгән программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында караплар кабул итү тәртибе башкарма комитетның муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс яғыннан тәэммин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме программаны расланган башкарма комитетның муниципаль хокукый акты нигезендә бюджет чыгымнарының һәр максатчан маддәсе буенча бюджет чыгымнарының тиешле программында турындагы карап белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр башкарма комитет билгеләгән срокларда расланырга тиеш.

Муниципаль программалар бюджет турындагы канунга (карапга) үз көченә кергән көннән алып өч айдан да соңга калмычка туры китерелергә тиеш.

3. Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү уздырыла. Күрсәтелгән бәяләүне үткәрү тәртибе һәм аның критерийлары башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча муниципаль берэмлекнен башкарма комитеты тарафыннан элек расланган муниципаль программаны чираттагы финанс елыннан башлап туктату яисә үзгәртү кирәклеге турында, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклеге хакында карап кабул ителергә мөмкин.

21 статья. Муниципаль юл фонды

Муниципаль юл фонды Совет карапы белән төзелә.

Муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре күләме шуши пунктның беренче абзацында курсәтелгән муниципаль берәмlek Советы каары белән билгеләнгән муниципаль берәмlek бюджеты керемнәренең фаразлана торган күләменнән ким булмаган күләмдә чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына hәm план чорына) жирле бюджет турында каар белән раслана:

автомобиль бензиниң акцизлар, турыдан-туры куылган бензин, дизель ягулыгы, Россия Федерациясе территориясендә житештерелә торган дизель hәm (яисә) карбюратор (инжектор) двигательләр өчен мотор майлары;

муниципаль берәмlek Советы каары белән расланган жирле бюджетка муниципаль юл фонды төзүне күздә тоткан башка кертемнәр.

Муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру hәm куллану тәртибе муниципаль берәмlek Советы каары белән билгеләнә.

Агымдагы финанс елында файдаланылмаган муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре чираттагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга жибәрелә.

22 статья. Бюджет турында каар проектында карау hәm раслау өчен бирелә торган курсәткечләрнең составы

1. Бюджет турындагы Совет каарында бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профициты) керә торган бюджетның төп характеристикалары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка курсәткечләр булырга тиеш.

Бюджет турындагы Совет каарында, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы законнары, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукий актлар белән билгеләнмәгән очракта, жирлекләр бюджетлары арасында керемнәр бүлү нормативлары булырга тиеш.

2. Бюджет турындагы каар белән түбәндәгеләр расланы:

бюджет керемнәренең баш администраторлары исемлеге;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;

чыгым төрләренең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре hәm төркемнәре) йә чыгымнарның төрләре классификациясенең чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына hәm план чорына), шулай ук әлеге законда, Россия Федерациясе субъектында, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органында билгеләнгән очракларда бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (төркемнәре hәm төркемнәре) буенча, чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре hәm төркемнәре) hәm төркемнәре буенча, чыгымнар төрләре классификациясенең әлеге финанс елына туры китереп билгеләнгән бүлекләре hәм бүлекчәләре буенча, шулай ук бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекчәләре hәм бүлекчәләре буенча, әлеге Кодекста, муниципаль берәмлекнең хокукий акты белән билгеләнгән очракларда бюджет ассигнованиеләрен бүлү;

Чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына hәm план чорына) бюджет чыгымнарның ведомство структурасы;

гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

Чираттагы финанс елында hәm план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына башка бюджетлардан алына торган hәm (яисә) бирелә торган бюджеттара трансферлар күләме

чираттагы финанс елына hәm план чорының беренче елына бюджет расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме бюджет чыгымнарның гомуми күләменең кименә 2,5 процента күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджеттара трансферлар исәбеннән караплан бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елында бюджет чыгымнарның гомуми күләменең кименә 5 процента күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджеттара трансферлар исәбеннән караплан бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча) расланган (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

чираттагы финанс елына hәm план чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

муниципаль эчке бурычның югары чиге, киләсе елның 1 гыйнварына, чираттагы финанс елыннан, план чорының елдан-ел, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның ин югары чиге күрсәтелеп, муниципаль эчке бурычның югары чиге;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән бюджетның башка күрсәткечләре.

3. Бюджет турында Совет карапы белән бюджет керемнәреннән тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) бюджет чыгымнарының гомуми күләменнән тыш бюджет турындагы карап белән билгеләнгән максатларга чираттагы финанс елыннан башлап, бюджетта кертелегә (чагылыш табарга) тәкъдим ителә торган салым булмаган керемнәрнең аерым төрләре (подвидалар) буенча бюджет керемнәреннән файдалану каралган.

З бүлек. БЮДЖЕТНЫ КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

23 статья. Бюджет турында карап проектын Совет каравына керту

1. Бюджет турында карап проекты Совет каарларында билгеләнгән срокларда башкарма комитет тарафыннан каала, әмма агымдагы елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча түбәндәгә документлар һәм материаллар белән бергә кертелә:

Россия Федерациясенең бюджет, салым һәм таможня-тариф сәясәтенең төп юнәлешләре (Татарстан Республикасының бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре, муниципаль берәмлекләрнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре);

агымдагы финанс елының узган чорында тиешле территориянең социаль-икътисадый үсешенең якынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында тиешле территориянең социаль-икътисадый үсешенең көтелгән нәтижәләре;

муниципаль берәмлек территориясенең социаль-икътисадый үсеш фаразы;

тиешле территориянең берләштерелгән бюджеттының чираттагы финанс елына һәм план чорына йә урта сроклы финанс планы расланган төп характеристикаларын фаразлау (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарының гомуми күләме, бюджет дефициты (профициты));

бюджет проектына ацлатма;

бюджетара трансфертларны бүлүнен методикалары (методикалары проектлары) һәм исәпләре;

чираттагы финанс елы (чираттагы финанс елы һәм план чорының елдан-ел) артыннан килуче елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның югары чиге;

агымдагы финанс елына бюджетның көтелгән үтәлешен бәяләү;

курсәтелгән бюджет сметаларына карата вәкиллекле органнар, суд системасы органнары, тышкы муниципаль финанс контроле органы тарафыннан тәкъдим ителгән, курсәтелгән бюджет сметаларына карата финанс органы белән каршылыклар чыккан очракта тапшырыла торган курсәтелгән органнарының бюджет сметалары проектларын;

бюджет керемнәре чыганаклары реестрлары;

башка документлар һәм материаллар

Дәүләт (муниципаль) программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү турындагы карап белән расланган очракта, бюджет турындагы закон проектына (карап) дәүләт (муниципаль) программалар паспорты (курсәтелгән паспортка үзгәрешләр проектлары) тапшырыла.

Бюджет турында карап проектында бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән күшымта булмаса, бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекләренә һәм бүлекчәләренә күшымта булмаса, бюджет чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән күшымта бюджет турындагы карап проектынан күшымталар составына кертелә.

24 статья. Бюджет һәм аны раслау турындагы карап проектын карау тәртибе

1. Чираттагы финанс елына бюджет турында карап проекты кертелгәннән соң 7 көн эчендә район башлыгы аны районның контроль-хисап палатасына экспертиза уздыру өчен жибәрә.

2. Районның контроль-хисап палатасы, ачыкланган очракта, әлеге проектын кимчелекләрен күрсәтеп, бюджет турында карап проекты турында бәяләмә әзерли.

Районның Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе депутатлар бюджет түрындагы карап проектына төзәтмәләр әзерләгәндә исәпкә алына.

3. Бюджет түрындагы каарның кертелгән проекты районның контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән чираттагы финанс елына Советның дайми комиссиясенә, шулай ук Совет депутатларына карауга жибәрелә.

4. Бюджет түрындагы карап проекты контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән жибәрелгән вакыттан Совет дайми комиссияләрендә муниципаль берәмlek бюджеты түрында карап проекты беренче уқылыш үткәрелә.

Муниципаль берәмlek бюджеты түрында карап проектының төп параметрларын хуплау беренче уқылыш предметы булып тора.

Беренче уқылышта кабул итегендә бюджет проекты алга таба гавами тыңлаулар уздыру максатларында массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарылырга тиеш.

5. Гавами тыңлаулар процедурасын уздырганнан соң бюджет түрындагы карап проекты Совет тарафыннан икенче уқылышта карала.

Икенче уқылышта бюджет түрында карап тәмам кабул ителә.

6. Бюджет түрындагы карап белән бюджет түрындагы карап проекты буенча килештерелмәгән мәсьәләләр барлыкка килгән очракта, башкарма комитет һәм Совет вәкилләре тигез санда керә торган килештерү комиссиясе төзелергә хокуклы.

Килешүү комиссиясе Совет рәисе раслаган регламент нигезендә бюджет түрындагы карап проектының беренче һәм икенче уқылыши арасында бәхәсле мәсьәләләрне карый.

7. Бюджет түрында Совет кабул иткән карап чираттагы финанс елына 20 декабрьдән дә соңға калмычча имза салу һәм бастырып чыгару өчен район башлыгына жибәрелә.

8. Бюджет түрында Совет каары чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

9. Бюджет түрында Совет каары агымдагы финанс елы башыннан үз көченә көрмәгән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

4 бүлек. БЮДЖЕТ ҮТӘЛЕШЕ

25 статья. Бюджет үтәлеши нигезләре

1. Бюджетны үтәү башкарма комитет тарафыннан тәэмин ителә. Бюджет үтәлешен оештыру районның финанс-бюджет палатасына йөкләнә.

2. Бюджет касса бердәмлеке һәм чыгымнарның бирелгәнлеге нигезендә башкарыла.

26 статья. Жыелма бюджет язмасы һәм касса планы

1. Жыелма бюджет язмасын төзу һәм алыш бару тәртибе районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

Жыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертүү районның финанс-бюджет палатасы рәисе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Жыелма бюджет язмасының расланган курсәткечләре бюджет түрындагы каарага туры килергә тиеш.

Бюджет түрындагы канунга (каарага) үзгәрешләр кертүү түрүнде закон (карап) кабул итегендә очракта, районның Финанс-бюджет палатасы рәисе жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләрне раслый.

3. Жыелма бюджет язмасына бюджет түрындагы канунга (каарага) үзгәрешләр кертмичә, финанс органы житәкчесе (бюджеттән тыш дәүләт фонды идарәсе органы житәкчесе) каарлары нигезендә үзгәрешләр кертелергә мөмкин:

гавами норматив бурычларны башкару өчен караплган бюджет ассигнованиеләре бүлешкән очракта, - агымдагы финанс елында аларны үтәү өчен бюджет түрындагы карап белән расланган курсәтләнүү ассигнованиеләрнең гомуми күләме чикләрендә, шулай ук расланган бюджет ассигнованиеләре составында резервланган акчаларны яңадан бүлү исәбеннән аны 5 проценттан артмаган күләмдә арттыру исәбенә;

баш бұлғасынан, бюджет акчаларын алушылар функцияләре һәм вәкаләтләре үзгәргән очракта, шулай ук муниципаль мөлкәтне тапшыруға бәйле рәвештә, бюджет акчаларын алушыларның (алушыларның) ведомстволылығын үзгәрту һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексының 154 статьясындагы 5 пунктында каралған бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары акчаларына һәм (яисә) әлеге акчаларны суд чыгымнары өчен түләү, казна учреждениесе тарафыннан түләнергә тиешле салымнар, жыемнар, пенялар, штрафлар суммаларын, шулай ук Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән социаль түләүләрне (гавами норматив йөкләмәләргә кертелгән түләүләрдән тыш) арттыру исәбенә түләтүне күздә тоткан суд актларын үтәгән очракта;

резерв фонdlары акчаларын, шулай ук расланган бюджет ассигнованиеләре составында резервланган башка акчаларны, бюджет турындагы каарда аларны куллану күләмен һәм юнәлешләрен күрсәтеп, куллану (яңадан бўлғу) очрагында;

конкурс нигезендә берелә торган бюджет ассигнованиеләрен яңадан бўлғу очрагында;

агымдагы финанс елы һәм план чоры арасында бюджет ассигнованиеләрен яңадан бўлғу очрагында - бюджет турындагы законда (каарда) каралған бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме чикләрендә-тиешле финанс елына муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә бюджет акчаларын баш бўлғачега бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме чикләрендә-тиешле финанс елына һәм план чорына бюджет ассигнованиеләрен яңадан бўлғу очрагында;

максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар бирү турында хәбәрнамә һәм бюджет турындагы каар белән расланган күләмнәрдән тыш, физик һәм юридик затлардан кире кайтарылмый торган акчалар, шулай ук күрсәтелгән бюджетара трансферларның ихтияжы булмаган очракта (кире кайтарылган очракта) альинган очракта;

муниципаль учреждениеләр тибын (ведомствонын) һәм муниципаль унитар предприятиеләренең оештыру-хокукий рәвешләрен үзгәрткән очракта;

агымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре хисап финанс елында әлеге муниципаль контрактларның шартлары нигезендә түләнергә тиешле товарлар китеругә, эшләр башкаруга, хезмәт күрсәтүләргә төзелгән дәүләт (муниципаль) контрактлары өчен түләүгә, әлеге муниципаль контрактларның шартлары нигезендә агымдагы финанс елы башына кулланылмаган бюджет ассигнованиеләренең әлеге муниципаль контрактларны үтәү өчен әлеге Кодекста билгеләнгән таләпләр нигезендә әлеге муниципаль контрактларны үтәү өчен кулланылмаган калдыкларыннан артмаган күләмдә артмаган күләмдә, хисап финанс елында әлеге муниципаль контрактларның;

муниципаль милек объектларына (юл фонdlарының бюджет ассигнованиеләреннән тыш) капитал салуларны гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләрен яңадан бўлгән очракта, күрсәтелгән муниципаль милек объектына капитал салуларны финанс белән тәэмин итү ысулын үзгәрткәндә, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 78_2 статьясындагы 2 пунктында һәм әлеге кодексның 79 статьясындагы 2 пунктында күрсәтелгән каарларга үзгәрешләр керткәннән соң, муниципаль милек объектларына (юл фонdlарының бюджет ассигнованиеләреннән тыш) капитал салуларны гамәлгә ашыру өчен субсидияләр бирү очрагында, капитал салуларны гамәлгә ашыруга субсидияләр бирү турында муниципаль контрактлар яки килешүләр.

Әлеге пунктның бишенче абзацында күрсәтелгән жирле бюджет акчалары районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан йә бюджет акчаларын бўлғачега әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән очракларда карава. Әлеге пунктның бишенче абзацында күрсәтелгән акчалардан файдалану (файдалану, яңадан бўлғу турында каарлар кабул итү тәртибе) башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

Әлеге пунктта билгеләнгән нигезләр буенча жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керту бюджет турындагы каар белән расланган бюджет ассигнованиеләре күләме чикләрендә, әлеге пунктның сигезенче һәм уныңчы абзацларында билгеләнгән нигезләрдән тыш гамәлгә ашырыла, алар нигезендә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керту бюджет турындагы каар белән расланган чыгымнарын гомуми күләменнән артып китәргә мөмкин.

Жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керткәндә, гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә һәм муниципаль бурычка хезмәт күрсәтүгә каралған бюджет ассигнованиеләрен киметү бюджет турындагы каарларга үзгәрешләр кертмичә башка бюджет ассигнованиеләрен арттыру өчен роҳсәт итлеми.

4. Жыелма бюджет язмасын төзу һәм алыш бару тәртибенде жыелма бюджет язмасы күрсәткечләрен һәм бюджет акчаларын баш бўлғасынан, бўлекчәләр, максатчан статьялар,

төркемнэр һәм төркемнэр) буенча йә бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бүлекчәләр, муниципаль программалар, максатчан статьялар һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләре), бюджет чыгымнары классификациясенең чыгымнар төрләрен (төркемнәрен һәм төркемнәрен) буенча бюджет йөкләмәләре лимитларын раслау карала.

Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алыш бару тәртибендә бюджет чыгымнары классификациясенең чыгымнар төрләре төркемнәре, төркемнәре (төркемнәре, төркемнәре һәм элементлары) буенча бюджет йөкләмәләре лимитларын, шул исәптән төрле максатчан статьялар һәм (яисә) бюджет чыгымнары төрләре, бюджет акчаларын баш бүлүчеләр өчен дифференциацияләнгән раслау каралырга мөмкин.

5. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган курсәткечләре, әлеге Кодексның 190 һәм 191 статьяларында караган очраклардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерелә.

Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алыш бару тәртибе белән жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертуңнен ин чик сроклары, шул исәптән әлеге статьяда курсәтелгән нигезләрнең төрле төрләре буенча дифференциацияләнгән билгеләнергә мөмкин.

6. Жыелма бюджет язмасына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре кертелә, бюджетның бердәм счетында калдыклар белән идарә итү операцияләреннән тыш.

7. Бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль берәмлек Советының муниципаль хокукий актлары (Россия Федерациясе субъекты бюджеты турында Россия Федерациясе субъекты законы, территориаль дәүләт бюджеттән тыш фонды бюджеты турында Россия Федерациясе субъекты законы һәм «Чираттагы финанс елына бюджет турында» муниципаль берәмлек Советы каарыннан тыш), бюджет турындагы каарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керту өчен өстәмә нигезләр каалырга мөмкин һәм (яисә) бюджет турындагы каарда курсәтелгән өстәмә нигезләрне билгеләү турында нигезләмәләр каала ала.

8. Касса планы астында агымдагы финанс елында бюджетка касса керемнәре һәм бюджеттән касса түләүләре фаразлана.

Касса планында бюджетның бердәм счетында калдыклар белән идарә итү операцияләрен гамәлгә ашыруга файдаланыла торган акчаларның ин чик күләмә билгеләнә.

Муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр өчен түләү буенча бюджеттән касса түләүләрен фаразлау муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт курсәтүләр сатып алуны планлаштырганда билгеләнгән муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр буенча акчалата йөкләмәләрне түләү срокларын һәм күләмнәрен исәпкә алыш төзелә.

Касса планын төзү һәм алыш бару районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан башкарыла.

27 статья. Керемнәр буенча бюджет үтәлеше

Керемнәр буенча бюджет үтәлеше күздә тотыла:

Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә салымнар, жыемнар һәм башка керемнәрне бүлүдән кергән керемнәрне бюджетның бердәм счетына күчерү (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә);

артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түләнгән яки артык түләттерелгән суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар суммасы һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентлар.;

артык түләнгән яки артык алынган суммаларны Россия Федерациясе законнары нигезендә исәпкә алу;

бюджетка түләүләр бюджеты керемнәре администраторы тарафыннан аныклау;

Федераль казначылык тарафыннан артык түләнгән яисә артык түләнгән салымнар, жыемнар һәм башка түләүләр суммаларын кире кайтару (зачет, төгәлләштерү) өчен кирәkle артык бүленгән суммаларны, акчаларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентлар суммасын һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджетның бердәм счетыннан күчерү.

28 статья. Чыгымнар буенча бюджет үтәлеше

1. Финанс-бюджет палатасы тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге нигезләмәнең таләпләрен үтәү һәм чыгымнар буенча бюджет үтәлеше тәртибе билгеләнә.

2. Бюджетның чыгымнар буенча үтәлешен күздә тота:

бюджет һәм акчалата йөкләмәләрне кабул итү һәм исәпкә алу;
акчалата йөкләмәләрне раслау;
акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү;
акчалата йөкләмәләрне үтәүне раслау.

29 статья. Бюджет язмасы

1. Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет язмаларын төзү һәм алыш бару, аларга үзгәрешләр кертүне дә керте, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең бюджет язмалары жыелма бюджет язмасы белән расланган һәм финанс-бюджет палатасы тарафыннан расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

Бюджет акчаларын бүлүчеләрнең бюджет язмалары бюджет ассигнованиеләре һәм аларга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

2. Бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет йөкләмәләре чыгымнары һәм лимитлары буенча бюджет язмасы күрсәткечләре, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 190 һәм 191 статьяларында каралган очраклардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр ведомство буйсынуында булган бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләргә житкерелә.

3. Бюджет язмаларын төзү һәм алыш бару тәртибе бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм элементлары) буенча расланган бюджет йөкләмәләре лимитларын детальләштерүне гамәлгә ашыру хокукуын яисә бурычын билгеләргә мөмкин.

4. Жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын баш бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләрне жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәрту рөхсәт ителми.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләрне бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәрту рөхсәт ителми.

30 статья. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше

1. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше жыелма бюджет язмасы нигезендә бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы, администраторы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәләргә тиешле акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү районның финанс-бюджет палатасы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

31 статья. Бюджет сметасы

1. Казна учреждениесенең бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә казна учреждениесе карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүче билгеләнгән тәртиптә төзелә, раслана һәм алыш барыла.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи жирле үзидарә органы булып торучы казна учреждениесенең бюджет сметасы әлеге орган житәкчесе тарафыннан раслана.

2. Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган күрсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәэммин итү буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итү һәм (яки) үтәү өчен аңа житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитларына туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенең бюджет сметасында казна учреждениесенең бюджет сметасын төзү һәм алып бару тәртибендә каралган башка курсәткечләр өстәмә расланырга тиеш.

Житәкчесе казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә аны раслау хоқуына ия булган бюджет сметасы курсәткечләре, чыгымнар төрләре элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары буенча бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә, шулай ук тиешле төркемнәрнең (ядәмче статьялар) статьялары кодлары (статьялары) буенча, житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә өстәмә детальләштерелергә мөмкин.

32 статья. Финанслауның ин чик күләмнәре

1. Район финанс-бюджет палатасы тарафынан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә, чыгымнар буенча бюджетны үтәүне оештырганда, агымдагы финанс елының тиешле чорында бюджет акчаларын баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм алучыларга түләүнен ин чик күләмен (финанслауның ин чик күләмнәре) раслау һәм житкеру күздә тотыла.

2. Финанслауның ин чик күләме, тулаем алганда, бюджет акчаларын баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм алучыга карата, агымдагы финанс елы башыннан башлап, бюджет акчаларын баш бүлүчеләрне, бүлүчеләрне һәм алучыларны финанслауга гаризалар нигезендә, ай саен яки квартал саен арта бара торган нәтижә белән билгеләнә.

33 статья. Бюджет үтәлешендә бюджет турындагы карап белән расланганнан тыш фактта алынган керемнәрдән файдалану

1. Бюджетны үтәгәндә бюджет турындагы карап белән расланган керемнәрнең гомуми күләмнән артык фактта алынган керемнәр, агымдагы финанс елына (агымдагы финанс елына һәм план чорына) бюджет турындагы карапга үзгәрешләр кертмичә, муниципаль бурыч алуларны алмаштыруга, муниципаль бурычны түләүгә, шулай ук әлеге Нигезләмәнең 27 статьясындагы З өлешендәге 1 пунктында каралган бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, субъектның гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә финанс органы тарафынан жибәрелә.

2. Максатчан билгеләнеше булган (аларны бирү турында хәбернамә алган очракта), шул исәптән Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә бюджетка керә торган, шулай ук бюджет үтәлеше турында закон (карап) белән расланган керемнәрдән тыш фактта алынган физик һәм юридик затлардан кире кайтарылмый торган керемнәр, максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджеттара трансферлар бирү максатларында бюджет чыгымнарын арттыруга жибәрелә, агымдагы финанс елына (агымдагы финанс елына һәм план чорына) бюджет турында законга (карапга) үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керту белән.

34 статья. Агымдагы финанс елын тәмамлану

1. Бюджет үтәлеше буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясындагы 2 пунктында курсәтелгән операцияләрдән тыш.

Агымдагы финанс елында бюджет үтәлеше буенча операцияләрне төгәлләү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге статья таләпләре нигезендә, районның финанс-бюджет палатасы тарафынан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның ин чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көченә керә.

Агымдагы финанс елының соңғы эш көненә кадәр бюджет үтәлешенә касса хезмәте курсәтүче орган билгеләнгән тәртиптә бюджетның бердәм счетында калган акчалар чикләрендә бюджет йөкләмәләрен түләргә тиеш.

3. Бюджет акчаларын алучылар тарафынан бюджетның бердәм счетында кулланылмый калган бюджет акчалары агымдагы финанс елының соңғы ике эш көненнән дә соңга калмычча бюджет акчаларын алучылар тарафынан бердәм бюджет хисабына кучерелергә тиеш.

4. Агымдагы финанс елының 1 гыйнварына кулланылмаган, максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджеттара трансферлар, финанс белән тәэмин итү чыганагы Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджеттара трансферлардан тыш, алар агымдагы финанс елының беренче 15 эш көне

дэвамында бюджет кеременэ кире кайтарылырга тиеш.

Россия Федерациясе субъекты бюджеты (жирле бюджет), бюджеттэн тыш дэүлэт фонды бюджеты акчаларының баш администраторы каары нигезендэ, максатчан билгелэнештэгэ субсидиялэр, субвенциялэр һәм башка бюджетара трансфертлар рэвешендэ алынган, финанс яғыннан тээмин итү чыганагы Россия Федерациясе Президентының резерв фондының хисап елында файдаланылмаган бюджет ассигнованиелэрे булган бюджетара трансфертлардан тыш, тиешле финанс органы белән килештерелгән бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турындагы каар нигезендэ, финанс яғыннан тээмин итү чыганагы булып торган бюджетара трансфертлардан, дэүлэт бюджеттэн тыш фонды белән идарә итү органы тарафыннан алар тарафыннан билгелэнгән тәртиптә, күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калдыгыннан артмаган құләмдә акчалар ағымдагы финанс елында кире кайтарылырга мөмкин.

Максатчан билгелэнеше булган субсидиялэр, субвенциялэр һәм башка бюджетара трансфертлар рэвешендэ алынган бюджетара трансфертларның файдаланылмаган калдыгы, финанс белән тээмин итү чыганагы Россия Федерациясе Президенты резерв фондының бюджет ассигнованиелэре булган бюджетара трансфертлардан тыш, күрсәтелгән акчалар тиешле бюджет кеременэ күчерелмәгән очракта, тиешле финанс органы билгеләгән тәртиптә, тиешле финанс органы билгеләгән тәртиптә, тиешле бюджет кеременэ кире кайтарылырга тиеш., Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгелэнгән гомуми таләпләрне үтәп, бюджеттэн тыш дэүлэт фонды белән идарә итү органы булып тора.

5. Районның финанс-бюджет палатасы ағымдагы финанс елы тәмамланганда бюджет акчаларын алучыларны чираттагы финанс елының гыйнвар аенда Россия Федерациясендә эшләми торган бәйрәм көннәрендә аларның эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен кирәkle акчалар белән тээмин итү тәртибен билгели.

5 бүлек. БЮДЖЕТ ХИСАБЫН ТӨЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРҮ, КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

35 статья. Бюджет исәбенә алу һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре

1. Бюджетны исәпкә алу һәм бюджет хисабы нигезләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

2. Бюджет хисаплылыгы түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәлеше турында хисап;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;
- 3) эшчәнлекнән финанс нәтиҗәләре турында хисап;
- 4) акча чараларының хәрәкәте турында хисап;
- 5) аңлатма языу.

3. Бюджет хисабы бюджет акчалары баш администраторларының жыелма бюджет хисабы нигезендә районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан төзелә.

4. Бюджет хисабы еллык хисап булып тора. Район бюджетының үтәлеше турында хисап квартал саен исәпләнә.

5. Бюджет хисабы районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан Буа муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына тапшырыла.

6. Ағымдагы елның беренче кварталында, яртыеллыгында һәм тугыз аенда бюджетның үтәлеше турында хисап Башкарма комитет тарафыннан раслана һәм районның контроль-хисап палатасына жибәрелә.

36 статья. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап

1. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап, аны караганчы, Советта тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет чараларының баш администраторларының бюджет хисабын тышкы тикшерүне һәм бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә бириүне үз эченә ала.

2. Бюджетның үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү районның контроль-хисап палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2.1. Муниципаль берәмлек бюджетының үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү Советы мөрәжәгате буенча районның контроль-хисап палатасы яисә Татарстан Республикасының контроль-хисап органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Башкарма комитет ағымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмычча аңа бәяләмә әзерләү

өчен бюджет үтэлеше турында хисап тапшыра.

Бюджет үтэлеше турындагы еллык хисап белэн бер үк вакытта бюджет үтэлеше турындагы еллык хисап белэн бергэ Советка тапшырылырга тиешле каар проекти hэм башка документлар бирелэ. Бюджет үтэлеше турында еллык хисапка бэялэмэ эзэрлэү бер айдан да артмаган сротка уздырыла.

4. Бюджет үтэлеше турында еллык хисапка Бэялэмэ Контроль-хисап палатасы тарафыннан Советка бер үк вакытта башкарма комитетка юллама белэн тапшырыла.

5. Бюджет үтэлеше турында еллык хисап Советка агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыч тапшырыла.

Бюджет үтэлеше турында еллык хисап белэн бер үк вакытта муниципаль берэмлек Советының бюджет үтэлеше турындагы каары проекти, бюджет үтэлеше турында башка бюджет хисабы hэм берлэштерелгэн бюджетның үтэлеше турында бюджет хисабы, Россия Федерациясенең бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

6. Бюджет үтэлеше турындагы еллык хисапны каару нэтижэлэре буенча Совет бюджет үтэлеше турындагы каарны раслау яисэ кире кагу турында каар кабул итэ.

Бюджет үтэлеше турында Совет каар кире кагылган очракта, ул күрсэткечлэрне дөрес чагылдырмау яисэ тулы булмаган чагылдыру фактларын бетерү hэм бер айдан да артмаган сротка кабат тапшыру өчен кайта.

7. Бюджет үтэлеше турында Совет каары белэн, керемнэрнең, чыгымнарының hэм бюджет дефицитының (профицитының) гомуми күлмөн күрсэтеп, хисап финанс елы өчен бюджет үтэлеше турында хисап раслана. Бюджет үтэлеше турындагы кааргага аерым кушымталар белэн түбэндэгэ күрсэткечлэр раслана:

- бюджетлар керемнэре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнэре;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;
- бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлеклэрэ hэм бүлекчэлэрэ буенча бюджет чыгымнары;
- бюджетлар кытлыкларын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары.

37 статья. Муниципаль финанс контролен гамэлгэ ашыруучы органнар

1. Бюджет хокук мөнэсэбэтлэрө өлкэсендэ тышкы муниципаль финанс контроле районның контроль-хисап палатасының контроль эшчэнлэгэ булып тора.

2. Бюджет хокук мөнэсэбэтлэрө өлкэсендэ эчке муниципаль финанс контроле районның финанс-бюджет палатасының контроль эшчэнлэгэ булып тора.

3. Муниципаль финанс контроле органнарының бюджет вэкалэтлэрэ Россия Федерациисе Бюджет кодексы нигезендэ билгелэнэ.